

WTO World Tourism Barometer, 2003. október

A mintegy 140 nemzetközi turisztikai szakember megkérdezésén alapuló Tourism Barometer felmérés eredményei szerint 2003-ban a világ turizmusa növekedni fog. A 19 oldalas jelentés szerint az év első négy hónapjában a világ turizmusának alakulását az iraki háború befolyásolta elsősorban, majd áprilistól a SARS vírus. A bizonytalanságot további terrorcselekmények fokozták, bár a korábbiakhoz képes kisebb mértékben. Fontos megemlíteni még a gazdasági helyzetet, amelynek alakulása elsősorban Nyugat-Európában akadályozta a gyors kilábalást.

Európában – elsősorban a gazdasági recesszió eredményeként – a fő küldőpiacokon a turisztikai költség csökkenése volt megfigyelhető 2003 első nyolc hónapjában az előző év azonos időszakához képest: Németországban 6%-kal, Hollandiában 7%-kal, Svájc-ban 6%-kal, Ausztriában 1%-kal, Svédországban 13%-kal, Dániában 8%-kal, Belgiumban pedig 1%-kal költöttek kevesebbet nemzetközi utazásokra. A franciák és az olaszok ugyanakkor 4%-kal többet költöttek utazásra, a britek esetében a kiadások 5%-os emelkedése volt megfigyelhető. A 2003. évi különösen forró nyár következtében az észak-európaiak nagyobb arányban maradtak hazájukban vagy a régió belül. A belföldi turizmust ösztönözte a gazdasági helyzet, illetve az, hogy a kormányok fel- és elismerték belföldi vendégforgalom jelentőségét (például Lengyelországon és Magyarországon).

A három nagy **európai desztináció**, Franciaország, Spanyolország és Olaszország esetében a beutazó turizmus csökkent vagy stagnált. **Franciaország** esetében az okok között kell kiemelni a sztrájkokat, az erdőtüzeket, a hőséget, az olajáresést, az amerikaiak franciaellenes megnyilvánulásait, amelyek következtében a szállodai vendégéjszakák száma 8%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához képest. A szállodai vendégforgalom nagymértékben függ az észak-amerikai és az ázsiai beutazások alakulásától ezekben a desztinációkban. 2003 első félévében a turizmusból származó bevételek ugyanakkor nem változtak. **Spanyolország** az év első nyolc hónapjában 0,4%-kal több nemzetközi turista érkezést regisztrált, mint 2002 azonos időszakában. Augusztusban 6,8%-os visszaesés volt megfigyelhető, azonban ennek háttérében a 2002. augusztusi kiemelkedő eredmények állnak. **Olaszországban** az érkezések száma 2003 áprilisától csökkenést mutat, ez az év első hét hónapjában 3,5%-ot tett ki. A visszaesés az amerikai és a japán turisták számának csökkenéséből adódik elsősorban, kiemelten jelentkezett a kulturális turizmus, illetve

városlátogatások területén, a napfény-vízpart üdüléseket a csökkenés kisebb mértékben érintette. További napfény-vízpart desztinációk, mint Horvátország (+6% január-augusztusban), Szlovénia (+4% január-augusztusban) és Törökország (+1%) esetében növekedés volt megfigyelhető. Törökországot rendkívül gyorsan kilábalta az év elejét jellemző csökkenésből, júliusban 10%-os, augusztusban pedig 17%-os növekedést regisztrált az előző év azonos időszakához képest. Az észak-afrikai és közel-keleti úticélok is pozitív eredményeket értek el, amelynek háttérében az euró árfolyamának kedvező alakulása állt, ami az eurózónán kívüli utazásoknak kedvezett.

A **közlekedés** vonatkozásában a menetrendszerinti légitársaságok kismértékű növekedést regisztráltak, míg az olcsó légitársaságok folytatták előretörésüket. Spanyolország esetében ezzel szemben 2002-ben a közúton érkezők száma 18%-kal, a vasúton érkezőké 9%-kal nőtt, míg a légi forgalom 1%-kal visszaesett. 2003-ban ez fordítva alakult, a légi közlekedés 7%-kal emelkedett, a közúti forgalom 13%-os, a vasúti 10%-os visszaesést regisztrált. Az olcsó légitársaságok forgalma 50%-kal bővült Spanyolországban 2003 első nyolc hónapjában. A **IATA** adatai szerint a légitársaságok nemzetközi menetrendszerinti járatainak forgalma 2003 első nyolc hónapjában 5,7%-kal csökkent. A visszaesés azonban csökkenő tendenciát mutat, augusztusban csupán 0,3%-kal volt kisebb a forgalom az előző év azonos időszakához képest.

Az **Európai Légitársaságok Szövetségének** jelentése szerint a 2003. október 17-i héten a forgalom 4,3%-os növekedést mutatott. Február közepe óta első alkalommal a távolkeleti utasforgalom is emelkedett, 1,9%-kal. Az Európán belüli adatok 6,2%-kal haladták meg az előző évi eredményeket, ez az idei legnagyobb mértékű növekedés, az észak-amerikai forgalom 3,3%-kal nőtt. Az október 26-i héten a forgalom növekedése folytatódott, az európai légitársaságok 6,3%-os emelkedést regisztráltak, ami az év eleji forgalomnak megfelelő nagyságú. Európán belül a növekedés 5,1%-os volt, Észak-Amerika esetében 6,4%, a távolkeleti régiót is – a korábbi hetekhez hasonlóan – növekedés jellemezte (4%).

A 85 ország 140 turisztikai szakemberének körében végzett panel¹ során az állami- és a magánszféra képviselői is megkérdezésre kerültek, akik **az elmúlt négy hónapot értékelték**, illetve a **következő négy hónapra vonatkozó várakozásaikat** fogalmazták meg.

¹ A Turisztikai Világszervezet e-mailes kérdőívben kért meg turisztikai szakértőket, hogy 1-5 ig terjedő skálán (1= sokkal rosszabb, 5= sokkal jobb) értékeljék a 2003. május-szeptember közötti hónapok turizmusát, illetve a következő négy hónap (2003. október-december) turisztikai várakozásait az adott időszakban szokásos, elvárható teljesítményhez képest. A felmérés ezen kívül a WTO statisztikai adatgyűjtésének eredményein alapul.

A válaszadók többsége az év első négy hónapjánál pozitívabban értékelte a 2003. május-augusztus időszakot. Míg májusban a szakemberek több, mint fele rosszabbnak vagy sokkal rosszabbnak ítélte meg a január-április hónapokat, s mindössze egyharmaduk jobbnak vagy sokkal jobbnak, a mostani felmérésben a résztvevők fele jobbnak vagy sokkal jobbnak véli a május-augusztus közötti időszakot, a negatívan vélekedők aránya csupán 30% volt. A következő négy hónapra vonatkozóan (szeptember-december) pedig 60% nyilatkozott pozitívan. Az ötös értékelési skálán vizsgálva ez a május-augusztus hónapokra 3,2-es átlagosztályzatot jelent, a szeptember-decemberi időszakra a szakemberek által adott várakozások eredménye 3,6-os átlagosztályzat. (A 2003 júniusában megfogalmazott, május-augusztus hónapokra vonatkozó várakozások ennél kedvezőbbek voltak, akkor 3,6-os átlagosztályzatot adtak a szakértők). A **közsféra** képviselői (3,4-es átlagosztályzat) az elmúlt négy hónapot a **magánszféránál** (3,1-es átlagosztályzat) pozitívabban értékelték. Kontinensek szerint vizsgálva a május-augusztus hónapokat, a legjobb eredmények a Közel-Keletet (3,6-os átlagosztályzat) jellemzik, Európában ez az érték 3,2, ami kismértékben marad el a világlágtól (3,3-as átlagosztályzat). A világ turizmusának alakulására vonatkozó május-augusztusi várakozások 3,6-os átlagosztályzaton álltak, ettől a jelenlegi helyzetértékelés kismértékben elmarad. Európa esetében az eltérés igen jelentős, a júniusi 3,9-es átlagosztályzatú előrejelzéssel szemben 3,2-es átlagosztályzatú helyzetértékelés jellemezte az év második négy hónapját. Az év végéig szóló várakozások pozitívak (3,6-os átlagosztályzat), itt a köz- és a magánszféra hasonlóan vélekedik. Az átlagosnál pozitívabbak az előrejelzések Ázsiában (4,0-as átlagosztályzat), Afrikában (3,8-as átlagosztályzat) és a Közel-Keleten (3,8-as átlagosztályzat).

Az **európai turisztikai szakemberek** többsége teljes mértékben egyetértett azzal, hogy az elmúlt négy hónap turizmusának alakulását jelentősen befolyásolta a gazdaság kedvezőtlen alakulása az eurózónában, kiemelten Németországban, illetve az euró magas árfolyama. Ennek eredményeként a belföldi turizmus erősödött, illetve a közeli desztinációkba történő, rövidebb utazások száma nőtt. Sok helyen ezáltal a belföldi forgalom kompenzálta a beutazó turisták elmaradását. A keresleti trendek között kell kiemelni a továbbra is erős árérzékenységet és a késői foglalásokat. A 2003. évre szóló előrejelzések azonban pozitívak, a jó síszezonra és az erős karácsonyi időszakra vonatkozó várakozásoknak, illetve annak köszönhetően, hogy a későbbre halasztott utazások is még az idén megvalósulhatnak. Annak ellenére, hogy néhány desztinációban az első nyolc hónap

veszteségei már nem kompenzálhatók év végéig, a gazdasági és a világpolitikai helyzet alakulása mindenképpen pozitív várakozásokra ad okot.

*A felmérés megtalálható a Kutatási Igazgatóságon, illetve megrendelhető a WTO honlapján:
www.world-tourism.org*

Forrás: World Tourism Organization, Association of European Airlines (AEA), Magyar Turizmus Rt. Kutatási Igazgatóság